

Internacional

VIOLENCIA CONTRA LES DONES

Crònica

MÒNICA BERNABÉ
ENVIADA ESPECIAL A
BUKAVU (RDC)

La Nzigire explica que va estar quatre dies de part i que, per molt que empenyés i empenyés, no hi havia manera que el nadó sortís. “Finalment una infermera em va ficar la mà dins la vagina i em va treure el nen”, relata mentre fa un gest amb una mà com si estigués arrencant alguna cosa de sota-rel. La criatura va néixer morta i ella va començar a sagnar sense parar i no podia retenir l’orina. “Vaig preguntar si aquella era la reacció normal del cos d’una dona després d’haver donat a llum. Era el meu primer fill. No en tenia ni idea”, admet. Però allò de normal no en tenia res.

La Nzigire ja va tenir incontinença per sempre més. No podia aguantar ni l’orina ni les defecacions, i explica que, per molt que es ruixava amb colònia i que es canviava de roba un munt de vegades al dia, no podia evitar fer pudor. “El 44% dels parts acaben d’aquesta manera a la República Democràtica (RD) del Congo”, assegura la doctora Neema Nadine. O sigui, amb una fistula obstètrica perquè les dones no han rebut una assistència mèdica adequada durant el part o perquè simplement no se’ls ha practicat una cesària quan calia. Es podria dir que s’acaben destrossant per dins fent pressió per poder parir. És com si la vagina se’ls rebenrés: queda connectada amb la bufeta i el recte. Després ja no poden evitar la incontinença.

La doctora Nadine treballa a la RD Congo amb el premi Nobel de la pau d’aquest any, aquell ginecòleg

“Vull que el món sàpiga què ha fet el doctor Mukwege”

El ginecòleg congolès rebrà avui el premi Nobel de la pau conjuntament amb la iraquiana Nadia Murad

congolès que té un nom tan difícil de pronunciar per a nosaltres, Denis Mukwege. A Occident gairebé no en sabem res, però a la RD Congo li diuen *el doctor miracle* perquè fa això, gairebé miracles, amb dones que, com la Nzigire, ja ho havien donat tot per perdut.

El doctor Mukwege va fundar l’hospital Panzi l’any 1999, un centre sanitari que inicialment sembla-

Abusos
L’hospital on treballa atén cada mes unes 130 dones violades

va una petita clínica però que ara no té res a envejar als hospitals europeus. Durant l’última dècada el ginecòleg i el seu equip han intervingut quirúrgicament una mitjana de 3.000 dones a l’any. I el més important: completament de franc. Les pacients no han de pagar res. Mukwege rebrà avui el Nobel de la pau –conjuntament amb la iraquiana Nadia Murad– en una cerimònia a Oslo. El metge ha declinat fer declaracions als mitjans de comunicació els últims dies per petició expressa del comitè Nobel abans de rebre el guardó.

La ciutat de Bukavu

L’Hospital Panzi és a Bukavu, una ciutat d’un milió d’habitants a l’extrem est de la RD Congo, allà on el país fa frontera amb Ruanda. Malgrat que la localitat és a la vora de l’immens llac Kivu i que ara és època de pluges i gairebé cada dia diluvia, els talls del subministrament d’aigua corrent a la ciutat són habituals, i també d’electricitat. Tot plegat encara complica més la feina a l’hospital. El centre sanitari és en un carrer sense pavimentar que es converteix en un autèntic fangar tan bon punt comença a ploure.

La Nzigire ara té 31 anys però va viure durant més d’una dècada amb aquell suplici: tothom evitava estar al seu costat per la pudor que feia. Fa poques setmanes Papa Mukwege –així és com les pacients anomenen afectuosament el famós doctor– la va operar i va fer possible el miracle.

El calvari particular de la Pascasiya va durar molt menys, tres anys, però va ser una eternitat per a ella. Diu que inicialment només li feia mal la panxa, però després va notar que un tros de carn li sortia per la vagina com si fos una protuberància. “No tenia ni idea de què era, però em feia un mal terrible. No em podia asseure en una cadira, ni tan sols posar-me unes calces”, explica. Però quan realment veia les estrelles, confessa, era quan el seu marit la penetrava. “Llavors el dolor era tan intens que es feia insuportable”, afirma posant els ulls en blanc com si ho estigués vivint una altra vegada.

Els metges practicant una cesària a una dona a l’Hospital Panzi, a la ciutat congolese de Bukavu, el novembre passat. M.B.

Margarit, 34 anys
Va ser violada per tres homes

Nzigire, 31 anys
Va patir una fistula obstètrica

ELS 'ARMILLES GROQUES', UNA "CATÀSTROFE ECONÒMICA"

Les protestes dels *armilles grogues* que han col·lapsat França els últims quatre caps de setmana són "un desastre" per a l'economia del país, segons el ministre d'Economia i Finances, Bruno Le Maire. "La factura ha de ser assumida per l'estat, per la solidaritat i per les

asseguradores", ha dit. El president d'una patronal va calcular pèrdues en assegurances per valor de 10.000 milions i "nombreuses fallides" al comerç. Les protestes de dissabte van deixar menys ferits però més danys materials que les anteriors, a més de 1.723 detinguts.

FOTOS: MÒNICA BERNABÉ

Pascaziya, 55 anys
Va patir un prolapse

Masoka, 55 anys
Va ser violada per dos milicians

La Pascasiya tenia un prolapse: l'úter li havia baixat i li sortia literalment per la vagina. "Els músculs i els lligaments del sòl pèlvic que aguanten l'úter són com una goma elàstica. Quan s'estiren massa, es donen i ja no aguanten", explica gràficament la doctora Nadine. Segons diu, aquest problema també és molt habitual a la RD Congo perquè les dones tenen massa fills i de manera molt seguida, no fan exercici per enfortir el sòl pèlvic després del part i fan massa esforços físics en el dia a dia. La Pascasiya, que ara té 55 anys, explica que ella va donar a llum set fills i que, efectivament, cada dia carregava quilos de llenya per poder cuinar.

Una pandèmia

Però la veritable pandèmia en aquest país africà és una altra: la violència sexual. L'Hospital Panzi atén cada mes una mitjana de 130 dones que han estat violades. Moltes vegades de manera totalment salvatge. La Margarit, de 34 anys, és una d'elles i de les poques que està disposada a parlar-ne. Té una mirada lènguïda i un posat seriós, com si estigués empenyada.

"Em van violar tres homes", xiuxiueja. "Sí, sí, tres", insisteix. "Cadascun pel davant i pel darrere", afirma amb ràbia mentre gesticula amb les mans com si l'estiguessin penetrant. Va arribar a casa feta una desferra humana, assegura, i la reacció del seu marit i pare dels seus cinc fills va ser llençar totes les seves pertinences al carrer i dir-li que marxés, que ja no la volia més amb ell. "Vull que el món sàpiga que Papa Mukwege em va salvar la vida", diu amb to greu mentre demana a aquesta periodista que li faci una fotografia perquè en quedi constància.

La Margarit va ingressar a l'Hospital Panzi el 29 de setembre passat, semblava una ànima en pena. Ara continua en tractament, però assegura que no està perdent el temps. "Quan vaig arribar-hi no sabia llegir ni escriure, i ara n'estic aprenent. Aquí te n'ensenyen", assegura. L'hospital fa tota mena d'activitats per treure les dones del pou anímic en què es troben, però també per buscar-los una sortida social i econòmica, tot i que no és fàcil.

Estigma social

Tatiana Mukanire ha fundat el Moviment de Supervivents de Violència Sexual a l'est de la RD Congo. Ella mateixa va ser violada quan tenia 24 anys i no s'ha atrevit a parlar-ne fins ara, quan ja fa quinze anys que va patir aquell infern. "Vaig anar a buscar ajuda a casa de la meua tia i em va dir que sobretot no ho digués a ningú", recorda. Al cap de

dos mesos s'havia de casar, però el seu promès la va deixar quan es va assabentar del que havia passat. Encara ara, diu Mukanire, continua pagant-ne la factura. Des de fa cinc anys té una nova parella, però no s'han pogut casar. La seva família política s'hi nega perquè ella és una dona violada. "Sembla com si nosaltres en tinguéssim la culpa, i jo no vaig demanar ser violada!", exclama.

L'espanyola Pilar Martínez, que és la coordinadora general a la RD Congo de Metges del Món - Bèlgica - l'ONG que s'encarrega de finançar tots els serveis que l'Hospital Panzi ofereix a les dones-, explica que també li sorprèn la crueltat amb què les dones que han patit abusos sexuals són tractades en aquest país. "Si es queden embarassades i tenen

El doctor Denis Mukwege, guardonat aquest any amb el premi Nobel de la pau.

STEPHANIE LECOQ / EFE

un fill, aquell fill serà anomenat despectivament *nen serp* i batejat amb un nom concret. Si és nena li diran Fortuna, i si és nen Dieu-merci [*gràcies a Déu*, en francès] perquè quedi clar que va ser fruit de l'atzar i quedin estigmatitzats per tota la vida", diu.

I el pitjor és que cap dona està fora de perill. La Masoka té 55 anys i és vídua: "Malgrat que jo ja soc una dona gran, a mi també em van agafar i van ferme tot el que van voler", explica. Dos milicians la van despullar i, després

d'abusar-ne sexualment, la van lligar a un arbre amb cordes, amb els braços i les cames separades en forma d'aspa. "Em van agafar a les vuit del matí i no em van deslligar fins a les cinc de la tarda", recorda.

Policies, civils i milicians

Durant l'últim any també han augmentat el nombre de nenes de menys de 10 anys que han patit abusos sexuals i arriben a l'Hospital Panzi amb la vagina destrossada. Els agressors són milicians, però també civils i fins i tot soldats de l'exèrcit i policies, segons assegura la doctora Nadine. Els funcionaris fa mesos que no cobren a la RD Congo, incloent-hi els jutges. La corrupció ha esdevingut la seva font d'ingressos i la impunitat és general.

Martínez, que treballa colze a colze amb el doctor Mukwege, admet que el metge s'ha mostrat desesperat més d'una vegada. "He operat tres generacions de dones: l'àvia, la mare i la filla, i totes han sigut violades. No sé realment per què serveix la meua feina. Res no canvia", afirma la cooperant que ha sentit dir al ginecòleg. Quan el 5 d'octubre passat el comitè Nobel noruec va anunciar que guardonava el metge congolès, el doctor Mukwege va dir que, malgrat el Nobel de la pau, ell continuaria treballant on ha treballat sempre: a l'hospital Panzi. —